

Suomen Ukraina-jälleenrakennusrahoituksen vahvistaminen kansallista ja EU-rahoitusta hyödyntämällä

Rahoitus on Ukrainan jälleenrakentamisen merkittävimpiä pullonkauloja.

Suomen osalta **kansallinen rahoitus** muodostuu Finnveran kaupan- ja vienninrahoituksesta (EUR 50 miljoonaa takauksia), Finnfundin kehitysrahoituksesta (EUR 25 miljoonaa lainaa) sekä Finnpartnershipin liiketoimintakartoitusrahoituksesta (EUR 8 miljoonaa avustusta). Lisäksi ulkoministeriössä on parhaillaan avoinna julkisen sektorin ja valtionyhtiöiden investointirahoitukseen kohdistuva EUR 50 miljoonan Finland-Ukraine Investment Facility –sekaluottoinstrumentti (FUIF), josta 35 prosenttia on lahja- ja 65 prosenttia lainarahoitusta. Suomalaisyritykset voivat tehdä tähän hanke-esityksiä 26.2.2025 asti.

EU:sta voidaan lisäksi Finnfundin ja Finnveran toimesta hakea tällä hetkellä takauksia tai lahjarahoitusta kahdesta fasilitteetista: 1) **DG NEAR** –pääosaston hallinnoimasta Ukraine Investment Frameworkista ja 2) **DG GROWn** hallinnoimasta pk-yritysten Ukraina-vientiä tukevasta Euroopan investointirahaston alaisesta pilottifasilitteetista.

Ukrainan jälleenrakentamiseen kohdistettu **Ukraine Investment Framework** on kooltaan EUR 9.3 miljardia, josta EUR 7.8 miljardia on takauksia ja EUR 1.5 miljardia sekaluottoihin (lahjan ja lainan yhdistelmä) käytettävää lahjarahaa. Nämä rahoitusmuodot on suunnattu haettaviksi kansallisille ja kansainvälisille kehitysrahoittajille. Hakemisen edellytyksenä on Euroopan komission toteuttama rahoituslaitoksen pilariarviointi, joka **Finnfundilla** on olemassa. Finnfund ei ole hakenut rahoitusta. Tällä hetkellä rahoituskanavina toimivat: **EIB, EBRD, IFC sekä Saksan, Ranskan ja Puolan kehitysrahoitusyhtiöt**. DG GROWn **vienninrahoituspilotti** on kooltaan EUR 300 miljoonaa. **Finnvera** on hakenut tästä fasilitteetista takauksia itselleen syyskuussa 2024.

EK ehdottaa seuraavia toimenpiteitä Suomen kilpailukyvyn ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi Ukrainan jälleenrakentamisessa:

EU-rahoitus:

1. Suomen tulee aktiivisesti vahvistaa rahoitusresurssejaan ja riskinjakoaan hakemalla EU-takauksia Finnfundin ja Finnveran toimesta. Samalla tulee pyrkiä ennakko vaikuttamaan rahoitusinstrumenttien sisältöön ja käyttöä koskeviin prosesseihin. **DG NEARin hallinnoiman Ukraine Investment Frameworkin** takausten osalta tulee edistää mahdollisuutta hyödyntää näitä myös kansallisten vientiluottolaitosten toimesta, nykyisten kehitysrahoituslaitosten ohella.

2. Suomen tulee mahdollisimman nopeasti korjata lainsäädännöllinen puute, joka estää hakemasta EU:n Ukraine Investment Frameworkin sekaluottoihin tarkoitettua lahjarahaa. Nykylainsäädännön puitteissa Suomessa ei ole rahoituslaitosta, joka voisi hakea tätä lahjarahaa Ukrainan yksityissektorin ja valtionyhtiöiden rahoittamiseen. **Lainsäädäntöpuute tulee pyrkiä korjaamaan ensi tilassa, viimeistään Finnfund-lakiuudistuksen yhteydessä.** Tällöin Finnfundille tulisi luoda mandaatti myöntää laina- ja lahjarahoituksen yhdistelmästä syntyviä sekaluottoja sekä yksityisen että julkisen sektorin investointeihin. Samassa yhteydessä tulee varmistaa yhtiön toimintakyvyn kehitysrahoittajana turvaava resursointi. **Ulkoministeriö on vastikään indikoinut tämän olevan mukana vuonna 2025 toteutettavassa Finnfund-lakiuudistuksessa, jota tulisi kiirehtiä.**

- **Sekaluotot ovat kilpailukykyisimpiä rahoitusvaihtoehtoja investojien näkökulmasta** Ukrainassa. Kilpailutilanteesta johtuen on oletettavaa, että sekaluottojen rooli korostuu ja yhä kasvaa EU-rahoituksen puitteissa. Tällöin on keskeistä varmistaa, että myös Suomella on mahdollisuus hyödyntää tätä merkittävää lahjamuotoista rahoituslähdetä.
- **Monilla Euroopan mailla on olemassa oleva mahdollisuus hyödyntää sekaluottoja kehitysrahoituslaitostensa toimesta.** Myös Yhdysvallat sekä monet Aasian maat tarjoavat aktiivisesti näitä rahoitusinstrumentteja Ukrainaan ja voittavat niiden avulla tarjouskilpailuja.

Kansallinen rahoitus

1. **Suomen tulee varmistaa Finnveran ja Finnfundin kansallisten rahoitusmandaattien riittävyys** sekä **kustannuskilpailukyky** siten, että suomalaisyritykset kykenevät käymään kaupallisia neuvotteluja ja osallistumaan Ukrainan jälleenrakennushankkeisiin.
 - Käytännössä tulisi varautua edellä esitettyjen Finnveran ja Finnfundin kansallisten jälleenrakennusrahoituslimiittien koon tuplaamiseen tai jopa merkittävämpään kasvattamiseen. Syy on se, että (jo vireillä olevat) suuryritysten yksittäiset hankkeet ylittävät nykylimiittien koon.
 - Suomen tulisi arvioida myös etenkin Finnveran osalta käytettävää rahoituksen luottotappiovaraustasoa. Nyt se on 100 prosenttia, kun Euroopan komissio käyttää 70 prosenttia ja Tanska 30 prosenttia. Luottotappiovaraustason laskeminen kasvattaisi rahoitusvaraa.
2. **Suomen tulisi arvioida myös lahja- ja lainarahoitusta yhdistävän ulkoministeriön Finland-Ukraine Investment Facilityyn koon tuplaamista** (nyt 50 miljoonaa euroa, josta 35 % lahjaa ja 65 % lainaa). Kyseessä on erittäin tehokas kehitysyhteistyörahoituksen muoto, joka edistää suomalaisyritysten mukaanpääsyä Ukrainan jälleenrakennushankkeisiin.

YHTEYSTIEDOT:

Petri Vuorio, johtaja, petri.vuorio@ek.fi, +358 50 323 2979